📱 חיים ברשת

מאגר טקסטים לתרגול · כיתה ח' · חוברת 1 · 5 טקסטים · גרסה: חנ"מ

פילטרים, טלפון, תמונות, אבטחה וחדשות: איך חיים נכון עם המסך.

בחוברת:

טקסט 1 האמת מאחורי הפילטרים כתבה

טקסט 2 שבוע עם טלפון "טיפש" יומן

טקסט 3 "זה רק מם" סיפור קצר

טקסט 4 המנעול הדיגיטלי טקסט מידעי

טקסט 5 חדשות בכיס טקסט מידעי

איך עובדים עם החוברת? – השאלה היא טקסט קצר

☐ 1. קוראים את השאלה עד הסוף, לאט.

☐ 2. מה כבר נתון בשאלה? (נושא, פסקה, מספר)

☐ 3. מסמנים את מילת השאלה ואת המילים שמגדירות את המשימה.

☐ 4. מה עליי לעשות? למצוא / להסביר / להביע עמדה ולנמק.

☐ 5. עונים במשפט מלא ובודקים שעניתי על כל החלקים.

מבנה כל טקסט: פסקאות ממוספרות (א, ב, ג...) ← חלק א' איתור ← חלק ב' הסקה והשוואה ← חלק ג' טיעון והבעת עמדה ← כרטיס יציאה.

מהדורה למורה – מפתח תשובות לחוברת

המפתח מרוכז כאן, לפני דפי התלמידים. תשובות פתוחות – כל תשובה מנומקת ומבוססת על הטקסט מתקבלת.

🔑 1. האמת מאחורי הפילטרים – כתבה

1 (א') · מה אפשר לעשות בלחיצת כפתור, לפי פסקה א? ✔ א. להחליק את העור

2 (א') · מה מרגישים המתבגרים לפי הפסיכולוגית? ✔ ב. תסכול ותחושה שמשהו אצלם לא בסדר

3 (ב') · הוא שם לב שהוא כבר לא מוכן שיצלמו אותו בלי פילטר או מזווית אחרת, ושהוא מתבייש בפניו האמיתיות – הכלי שנועד לכיף התחיל לקבוע את ההתנהגות ואת ההרגשה שלו.

4 (ב') · היכולת להסתכל על תמונות בעין ביקורתית, לזכור שהן ערוכות ולא לתת להן לקבוע את הערך העצמי. דוגמה ליישום: סדנה שבה משווים תמונה לפני ואחרי עריכה; "שבוע בלי פילטר".

5 (ג') · תשובה אישית: הצהרת עמדה ברורה + נימוק הגיוני + פרט מהטקסט (למשל דברי ד"ר ברק או הניסוי של עומר) או מניסיון אישי.

🔑 2. שבוע עם טלפון "טיפש" – יומן

1 (א') · מה עשתה נועה בהפסקה ביום שני? ✔ ב. קראה ספר

2 (א') · למה שמה נועה לב ביום שלישי? ✔ ב. לנהג שאומר "בוקר טוב" לכל נוסע

3 (ב') · הוא מבטא הרגל חזק ותחושת חוסר ביטחון: הטלפון היה בשבילה כמו משהו להיאחז בו, ובלעדיו היא מרגישה שחסרה לה תמיכה.

4 (ב') · עידו מרגיש טוב יותר וישן טוב יותר; מאיה מרגישה בודדה ומגלה דברים מאוחר. המורה אומרת ששתי התחושות נכונות, ושהמטרה היא להבין מה הטכנולוגיה עושה לנו, לא לשנוא אותה.

5 (ג') · תשובה אישית: עמדה ברורה + נימוק + פרט מהיומן (למשל: חמש שעות ביום; עידו ישן טוב יותר; מאיה הרגישה בודדה; שלושת הכללים של נועה).

🔑 3. "זה רק מם" – סיפור קצר

1 (א') · מה קרה לאורן בטיול? ✔ ב. הוא נפל לשלולית בוץ

2 (א') · מה קרה לתמונה? ✔ ב. היא התפשטה ועד הבוקר הייתה בכל מקום

3 (ב') · הוא נפגע ומושפל, אבל הסתיר זאת כדי לא להיראות "רגיש" מול כולם; החיוך היה מסכה. המשפט מלמד שלא תמיד מי שנראה צוחק באמת נהנה.

4 (ב') · גם אחרי מחיקה, התמונה כבר נשמרה והועברה למקומות אחרים. בסיפור: עמית ביקש מכולם למחוק – "רוב החברים מחקו. אחרים לא"; היא גם נשלחה לאחות בתיכון והפכה למדבקה.

5 (ג') · תשובה אישית: עמדה ברורה + נימוק + פרט מהסיפור (למשל: התמונה יצאה מהקבוצה הסגורה; אורן "רק עשה פרצוף של צוחק").

🔑 4. המנעול הדיגיטלי – טקסט מידעי

1 (א') · איזו סיסמה היא החזקה ביותר לפי הטקסט? ✔ ג. חתול-מטריה-כוכב-ירוק

2 (א') · מה לא כדאי לפרסם בפרופיל פומבי? ✔ ב. את הכתובת שלי

3 (ב') · כולן יוצרות לחץ ודחיפות (פרס, חסימה, בקשה פתאומית) כדי שנפעל מהר בלי לחשוב; כשפועלים בלחץ, קל ללחוץ על קישור מזיק או למסור קוד.

4 (ב') · כמו שחגורת בטיחות לא מונעת נסיעה אלא מאפשרת לנסוע בבטחה, כך הרגלי ההגנה לא נועדו להרחיק אותנו מהרשת אלא לאפשר לנו ליהנות ממנה בלי פחד.

5 (ג') · תשובה אישית: עמדה ברורה + נימוק + פרט (למשל: סימן האזהרה של "סוד מההורים"; "מי שנפגע ברשת אינו אשם"; ההרגלים שאפשר ללמוד).

🔑 5. חדשות בכיס – טקסט מידעי

1 (א') · מה מהבאים הוא יתרון של הרשתות לפי הטקסט? ✔ ב. הן מהירות

2 (א') · למה ידיעות כוזבות מתפשטות מהר? ✔ ב. כי הן מעוררות רגשות חזקים

3 (ב') · ברשת כל אחד יכול לפרסם ואין עורך שבודק; בעיתונות יש עורכים, אימות בשני מקורות ופרסום תיקונים.

4 (ב') · שכאשר אנחנו משתפים, אנחנו מחליטים מה יגיע לאחרים – בדיוק כמו עורך; לכן גם עלינו מוטלת אחריות לבדוק את המידע לפני שמפיצים אותו.

5 (ג') · תשובה אישית: עמדה ברורה + נימוק + פרט (למשל: יתרונות הרשתות; מהירות ההפצה של כזב; ארבע השאלות; "העתיד הוא שילוב").

טקסט 1: האמת מאחורי הפילטרים

כיתה ח' · כתבה · גרסה מותאמת

שם: _____ כיתה: _____ תאריך: _____

📖 לפני הקריאה: כמעט כל טלפון היום מאפשר לשנות תמונה בלחיצה: להחליק את העור, להאיר את הפנים, לשנות את הצורה. האם זה סתם משחק? הכתבה שלפניכם בודקת איך הכלים האלה משפיעים על הדרך שבה בני נוער רואים את עצמם. קראו, ושימו לב לדעות השונות שמוצגות בה.

כתבה

האמת מאחורי הפילטרים

דימוי גוף וביטחון עצמי בגיל 14: מה קורה כשהתמונה הערוכה הופכת למראה שאנחנו משווים אליו את עצמנו?

א בגיל 14 המבט במראה מקבל פתאום משמעות חדשה. זהו גיל של שינויים גופניים מהירים ושל מודעות עצמית גבוהה, ובאותו זמן בני הנוער מוצפים ברשתות החברתיות בתמונות מבריקות של דוגמנים, כוכבי רשת ובני גילם, שנראים תמיד מושלמים. יישומוני הצילום מציעים, בלחיצת כפתור אחת, לשנות את תווי הפנים, להחליק את העור, להצר את הגוף ולהוסיף תאורה מחמיאה. רבים רואים בכך משחק תמים, אבל פסיכולוגים ואנשי חינוך מודאגים יותר ויותר מהשפעת הפילטרים על הדימוי העצמי של מתבגרים.

ב "הבעיה מתחילה כשהתמונה הערוכה הופכת בראש של הנער או הנערה ל'נורמלי'," מסבירה ד"ר טל ברק, פסיכולוגית המתמחה בגיל ההתבגרות. "מתבגרים מסתכלים במראה, משווים את עצמם לדמות הערוכה שיצרו או שראו ברשת, ומרגישים תסכול עמוק. הם מתחילים לחשוב שמשהו אצלם לא בסדר: האף לא מספיק ישר, העור לא חלק לגמרי, השיער לא מסתדר כמו על המסך. הם שוכחים שגם האדם שבתמונה לא נראה כך במציאות."

ד עומר, תלמיד כיתה ח', מספר בכנות: "התחלתי להשתמש בפילטרים כי כולם עשו את זה. בהתחלה זה היה כיף ומצחיק. אבל אחרי כמה חודשים שמעתי את עצמי אומר לחברים שאני לא רוצה שיצלמו אותי בלי פילטר, או רק מזווית מסוימת. הבנתי שאני מתבייש בפנים האמיתיות שלי. ברגע הזה הבנתי שמשהו התחיל לנהל אותי, במקום שאני אנהל אותו." עומר החליט לעשות ניסוי: במשך חודש הוא העלה רק תמונות בלי עריכה. "בשבוע הראשון היה לי מוזר," הוא מודה. "אחר כך שמתי לב שאף אחד לא הגיב אחרת. החברים שלי אוהבים אותי בגלל מי שאני, לא בגלל העור שלי בתמונה."

ה מומחים מדגישים שהדרך להתמודד עם התופעה אינה חרם מוחלט על הטכנולוגיה, אלא פיתוח "חוסן חזותי": יכולת להסתכל על תמונות בעין ביקורתית ולא לתת להן

לקבוע את הערך שלנו. ההבנה שמאחורי כל תמונה "מושלמת" עומדות שעות של עריכה, תאורה מדויקת ולעיתים אשליה גמורה, מאפשרת לבני הנוער להחזיר לעצמם את הביטחון ולאהוב את מי שהם באמת – בלי שום פילטר.

בגרסה זו מופיעות פסקאות נבחרות מן הטקסט (האותיות שומרות על המספור המקורי).

חלק א' – מוצאים בטקסט

💡 קראו את השאלה פעמיים. סמנו את מילת השאלה. הקיפו את התשובה הנכונה.

🧺 **מילים שיעזרו לי:** **דימוי עצמי מוצפים תסכול ממושך ביקורתית אשליה**

1. מה אפשר לעשות בלחיצת כפתור, לפי פסקה א? 🔍 איתור מידע

◯ א. להחליק את העור

◯ ב. לשנות את הגובה במציאות

◯ ג. לשנות את הקול

2. מה מרגישים המתבגרים לפי הפסיכולוגית? 🔍 איתור מידע

◯ א. שמחה

◯ ב. תסכול ותחושה שמשהו אצלם לא בסדר

◯ ג. שעמום

חלק ב' – חושבים ומבינים

3. הסיקו מדבריו של עומר בפסקה ד: מה גרם לו להבין שהפילטרים "התחילו לנהל אותו"?

🧩 הבנה והסקה

עומר הבין זאת כששם לב ש... _____

_____

_____

4. מה משמעות המונח "חוסן חזותי" (פסקה ה)? הסבירו במילים שלכם, והציעו דרך אחת ליישם אותו בבית הספר. 🧩 הבנה והסקה

חוסן חזותי הוא היכולת... _____

_____

_____

חלק ג' – מה דעתי?

יש המציעים לחייב את הרשתות החברתיות לסמן בבירור כל תמונה או סרטון שעברו עריכה או פילטר, כדי לא להטעות בני נוער. אחרים טוענים שזו פגיעה בחופש היצירה והביטוי, ושכל אדם רשאי להציג את עצמו כרצונו.

5. באיזו עמדה אתם תומכים? כתבו נימוק אחד. 💭 טיעון ועמדה

☐ אני מסכים/ה עם הצד הראשון ☐ אני מסכים/ה עם הצד השני

אני תומך/ת בעמדה ש... כי...

💡 תזכורת: עמדה (מה אני חושב/ת) + נימוק (כי...) + דוגמה.

1. מילה חדשה שלמדתי:

2. משפט אחד על הטקסט:

איך הרגשתי בתרגול? ☐ 😀 ☐ 🙂 ☐ 😐 ☐ 😟

טקסט 2: שבוע עם טלפון "טיפש"

כיתה ח' · יומן · גרסה מותאמת

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

📖 לפני הקריאה: כמה פעמים ביום אתם מסתכלים בטלפון? רובנו לא באמת יודעים. לפניכם קטעים מיומן שכתבה נועה, שלקחה חלק בניסוי של שבוע בלי סמארטפון. קראו, ושימו לב איך משתנים הרגשות שלה מיום ליום.

יומן

שבוע עם טלפון "טיפש"

ארבעה תלמידי ח' החליפו לשבוע את הסמארטפון בטלפון פשוט, שאפשר רק לדבר ולשלוח בו הודעות קצרות. אלה קטעים מהיומן של אחת מהם.

א יום ראשון. הבוקר הכנסתי את הסמארטפון למגירה והוצאתי את הטלפון הישן של סבא: אפור, עם מקשים, בלי מסך מגע. אחי צחק עליי עשר דקות. בדרך לבית הספר הושטתי יד לכיס בערך חמש עשרה פעמים, כמו שמושיטים יד למעקה שאינו שם. הרגשתי שכולם יודעים משהו שאני לא יודעת. מה כתבו בקבוצה? מי העלה מה?

ב יום שני. קשה. בהפסקה כולם הסתכלו במסכים, ואני לא ידעתי מה לעשות עם הידיים. בסוף פתחתי ספר שהיה לי בתיק. קראתי עשרים עמודים. לא קראתי עשרים עמודים ברצף מאז כיתה ה'. בערב הבנתי שלא שמעתי על שיעורי הבית באנגלית, כי הם נשלחו רק בקבוצה. התקשרתי לחברה – שיחה אמיתית, בקול. היא הייתה בהלם.

ג יום שלישי. משהו מוזר קרה: שמתי לב לדברים. לעץ ליד התחנה שמתחיל להאדים, לשכנה שתמיד מטיילת עם הכלב בשבע וחצי, לנהג האוטובוס שאומר "בוקר טוב" לכל נוסע. כמה זמן הוא עושה את זה? ואיך לא ראיתי?

ד יום רביעי. נפגשנו ארבעת המשתתפים עם המורה המלווה. עידו סיפר שהוא ישן טוב יותר, כי אין לו מה לבדוק לפני השינה. מאיה אמרה שהיא דווקא מרגישה בודדה, כי כל החברות שלה מתכננות דברים בקבוצה והיא מגלה מאוחר. המורה אמרה ששתי התחושות נכונות, ושהמטרה של הניסוי היא לא לשנוא טכנולוגיה, אלא להבין מה היא עושה לנו.

1 יום שישי. מחר אחזיר את הסמארטפון. אני מודה: אני מתגעגעת אליו. לתמונות, למוזיקה, לאפשרות לדבר עם החברות מתי שאני רוצה. אבל החלטתי על שלושה כללים: לא לפתוח אותו בשעה הראשונה של הבוקר, לא להכניס אותו למיטה, ובהפסקה – להשאיר אותו בתיק לפחות פעמיים בשבוע.

בגרסה זו מופיעות פסקאות נבחרות מן הטקסט (האותיות שומרות על המספור המקורי).

חלק א' – מוצאים בטקסט

💡 קראו את השאלה פעמיים. סמנו את מילת השאלה. הקיפו את התשובה הנכונה.

🧺 **מילים שיעזרו לי:** ניסוי מקשים ברצף מלווה מונה להשתעמם

1. מה עשתה נועה בהפסקה ביום שני? 🔍 איתור מידע

◯ א. שיחקה כדורגל

◯ ב. קראה ספר

◯ ג. ישנה

2. למה שמה נועה לב ביום שלישי? 🔍 איתור מידע

◯ א. לפרסומת חדשה

◯ ב. לנהג שאומר "בוקר טוב" לכל נוסע

◯ ג. לשיר ברדיו

חלק ב' – חושבים ומבינים

3. נועה כותבת שהושיטה יד לכיס "כמו שמושיטים יד למעקה שאינו שם". מה מבטא הדימוי? 🧩 הבנה והסקה

הדימוי מראה שהטלפון היה בשבילה... _____

_____

_____

4. השוו בין התחושות של עידו ושל מאיה בפסקה ד. מה מסבירה המורה על ההבדל ביניהן? 🧩 הבנה והסקה

עידו מרגיש... ואילו מאיה מרגישה... _____

_____

_____

חלק ג' – מה דעתי?

יש הטוענים שכל בית ספר צריך לקיים פעם בשנה "שבוע בלי סמארטפון" לכל התלמידים, כדי שילמדו להכיר את ההרגלים שלהם. אחרים טוענים שזו גזרה מיותרת, ושעדיף ללמד שימוש נבון בטלפון בכל יום, במקום לאסור אותו לשבוע.

5. באיזו עמדה אתם תומכים? כתבו נימוק אחד. 💭 טיעון ועמדה

☐ אני מסכים/ה עם הצד הראשון ☐ אני מסכים/ה עם הצד השני

אני תומך/ת בעמדה ש... כי...

💡 תזכורת: עמדה (מה אני חושב/ת) + נימוק (כי...) + דוגמה.

1. מילה חדשה שלמדתי:

2. משפט אחד על הטקסט:

איך הרגשתי בתרגול? ☐ 😀 ☐ 🙂 ☐ 😐 ☐ 😟

טקסט 3: ”זה רק מם”

כיתה ח’ · סיפור קצר · גרסה מותאמת

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

📖 לפני הקריאה: כמעט כל אחד צילם פעם חבר ברגע מביך, ולחץ על "שתף". האם זה בסדר לפרסם תמונה של מישהו בלי לבקש? הסיפור שלפניכם מעלה את השאלה הזאת. קראו, וחשבו על כל אחת מהדמויות.

סיפור קצר

”זה רק מם”

תמונה מצחיקה, כיתוב שנון, ותוך דקה כל השכבה צוחקת. רק לאחד זה לא היה מצחיק בכלל.

א בטיול השנתי, בשמורה, החליק אורן על אבן רטובה ונפל לתוך שלולית בוץ. זה נראה כמו סצנה מסרט מצחיק: הרגליים למעלה, הכובע עף, ופרצוף מופתע לגמרי. עמית, שעמד שני מטרים ממנו, כבר החזיק את הטלפון. קליק.

ב בערב, באוטובוס בחזרה, עמית הוסיף לתמונה כיתוב: "כשהמורה אומרת 'תיזהרו' ואתה בטוח שזה לא עליך". הוא שלח אותה לקבוצת ההודעות של השכבה. תוך דקה הגיעו עשרות תגובות של פרצופים צוחקים. מישהו הפך אותה למדבקה, ומישהי שלחה אותה לאחותה בתיכון. עד הבוקר, התמונה הייתה בכל מקום.

ג אורן ראה אותה רק למחרת, כשנכנס לכיתה וכמה תלמידים צעקו "תיזהר!" וצחקו. הוא חייך בכוח, כמו שמחייכים כשרוצים שזה ייגמר מהר. בהפסקה ניגש לעמית. "תמחק את זה," אמר בשקט. "די, זה רק מם," ענה עמית. "כולם צחקו, גם אתה צחקת." "לא צחקתי," אמר אורן. "רק עשיתי פרצוף של צוחק."

ה היועצת, שקיבלה פנייה מההורים של אורן, הסבירה בכיתה שתמונה של אדם היא חלק מהפרטיות שלו. לפרסם אותה בלי רשות, במיוחד ברגע מביך, עלול לפגוע בו גם אם הכוונה הייתה לצחוק. "ברשת אין מחק אמיתי," אמרה. "גם אחרי שמוחקים, מישהו כבר שמר, העביר, צילם מסך." היא הוסיפה שבמקרים מסוימים, פרסום כזה עלול אף להיות עבירה על החוק.

בגרסה זו מופיעות פסקאות נבחרות מן הטקסט (האותיות שומרות על המספור המקורי).

חלק א' – מוצאים בטקסט

💡 קראו את השאלה פעמיים. סמנו את מילת השאלה. הקיפו את התשובה הנכונה.

🧺 **מילים שיעזרו לי:** שמורה כיתוב מדבקה רשות פרטיות הודעה נעוצה

1. מה קרה לאורן בטיול? 🔍 איתור מידע

◯ א. הוא הלך לאיבוד

◯ ב. הוא נפל לשלולית בוץ

◯ ג. הוא שכח את התיק

2. מה קרה לתמונה? 🔍 איתור מידע

◯ א. עמית מחק אותה מיד

◯ ב. היא התפשטה ועד הבוקר הייתה בכל מקום

◯ ג. רק אורן ראה אותה

חלק ב' – חושבים ומבינים

3. אורן אומר: "לא צחקתי. רק עשיתי פרצוף של צוחק." מה ניתן להסיק מכך על הרגשות שלו? 🧩 הבנה והסקה

אורן הרגיש... אבל...

4. הסבירו את דברי היועצת "ברשת אין מחק אמיתי", ונמקו בעזרת פרט מן הסיפור.

🧩 הבנה והסקה

הכוונה היא ש... למשל בסיפור...

חלק ג' – מה דעתי?

יש הטוענים שאם תמונה מצחיקה ולא כתוב בה שום דבר מעליב, מותר לפרסם אותה בקבוצה סגורה של חברים, כי זה "רק צחוק". אחרים טוענים שאסור לפרסם שום תמונה של אדם בלי לבקש ממנו רשות, גם אם היא נראית תמימה.

5. באיזו עמדה אתם תומכים? כתבו נימוק אחד. 💭 טיעון ועמדה

☐ אני מסכים/ה עם הצד הראשון ☐ אני מסכים/ה עם הצד השני

אני תומך/ת בעמדה ש... כי...

💡 תזכורת: עמדה (מה אני חושב/ת) + נימוק (כי...) + דוגמה.

1. מילה חדשה שלמדתי:

2. משפט אחד על הטקסט:

איך הרגשתי בתרגול? ☐ 😀 ☐ 🙂 ☐ 😐 ☐ 😟

טקסט 4: המנעול הדיגיטלי

כיתה ח' · טקסט מידעי · גרסה מותאמת

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

📖 לפני הקריאה: אתם מבלים ברשת שעות בכל יום: משחקים, מדברים, צופים ומעלים. האם אתם יודעים איך לשמור על עצמכם שם? הטקסט שלפניכם מסביר את הסכנות העיקריות ואת דרכי ההגנה. קראו, וסמנו לעצמכם את הצעדים שכבר עשיתם.

טקסט מידעי

המנעול הדיגיטלי

לא נועלים את הבית בגלל פחד, אלא כי זה הגיוני. כך גם ברשת: כמה צעדים פשוטים יכולים לשמור על החשבונות, על התמונות ועל השקט שלכם.

א ברשת, כמו ברחוב, רוב האנשים הגונים. אבל כמו ברחוב, יש גם מי שמנסים לנצל אחרים: לגנוב חשבון, להשיג תמונות או מידע אישי, או לשכנע מישהו לעשות דבר שהוא לא רוצה. בני נוער הם יעד נפוץ, כי הם מבלים ברשת זמן רב ולעיתים סומכים על אנשים מהר. הגנה עצמית ברשת אינה דורשת ידע טכני מיוחד – רק כמה הרגלים.

ב ההרגל הראשון הוא סיסמה חזקה. סיסמה טובה היא ארוכה, ואינה כוללת את שם המשפחה, תאריך הלידה או "123456". דרך פשוטה ליצור סיסמה כזאת היא לחבר כמה מילים שאין ביניהן קשר, למשל "חתול-מטריה-כוכב-ירוק". חשוב לא להשתמש באותה סיסמה בכל מקום, ולהפעיל "אימות דו־שלבי" – קוד נוסף שנשלח לטלפון בכל כניסה ממכשיר חדש.

ג ההרגל השני הוא שמירה על מידע אישי. כתובת, שם בית הספר, מיקום בזמן אמת ומספר טלפון – כל אלה לא צריכים להופיע בפרופיל פומבי. גם תמונה תמימה יכולה לחשוף הרבה: סמל בית הספר על החולצה, שלט הרחוב מאחור. מומלץ לבדוק את הגדרות הפרטיות ולקבוע שרק חברים שאתם מכירים יוכלו לראות את מה שאתם מעלים.

ד ההרגל השלישי הוא ערנות להודעות חשודות. "זכית בפרס! לחץ כאן", "החשבון שלך ייחסם אם לא תאשר עכשיו", או הודעה מחבר שמבקש פתאום קוד שקיבלתם בטלפון – כל אלה סימני אזהרה. המטרה שלהם היא ליצור לחץ, כדי שתפעלו מהר בלי לחשוב. הכלל הוא: לעצור, לבדוק, ורק אחר כך – אם בכלל – ללחוץ.

ז ההרגלים האלה לא נועדו להפחיד, אלא להשאיר את הרשת מקום טוב. בדיוק כמו שחגורת בטיחות לא מונעת מאיתנו לנסוע, אלא מאפשרת לנסוע בשקט. אז היום,

לפני שאתם סוגרים את הטלפון, נסו לבצע צעד אחד מהרשימה. מחר – עוד אחד.

בגרסה זו מופיעות פסקאות נבחרות מן הטקסט (האותיות שומרות על המספור המקורי).

חלק א' – מוצאים בטקסט

💡 קראו את השאלה פעמיים. סמנו את מילת השאלה. הקיפו את התשובה הנכונה.

🧺 **מילים שיעזרו לי:** לנצל אימות דו־שלבי פומבי חשודות מתחזים לחסום

1. איזו סיסמה היא החזקה ביותר לפי הטקסט? 🔍 איתור מידע

◯ א. 123456

◯ ב. שם המשפחה שלי

◯ ג. חתול-מטריה-כוכב-ירוק

2. מה לא כדאי לפרסם בפרופיל פומבי? 🔍 איתור מידע

◯ א. את הצבע האהוב עליי

◯ ב. את הכתובת שלי

◯ ג. את שם הספר שקראתי

חלק ב' – חושבים ומבינים

3. מה המשותף להודעות החשודות שמוצגות בפסקה ד, ומדוע זה מסוכן? 🧩 הבנה והסקה

המשותף להודעות הוא ש... _____

_____

_____

4. הסבירו את ההשוואה בין הרגלי הגנה ברשת לבין "חגורת בטיחות". מה הכותב רוצה שנבין? 🧩 הבנה והסקה

כמו שחגורת בטיחות... כך ההרגלים ברשת... _____

_____

_____

חלק ג' – מה דעתי?

יש הטוענים שהורים צריכים לראות את כל ההודעות והחשבונות של ילדיהם עד גיל 16, כדי להגן עליהם. אחרים טוענים שזו פגיעה בפרטיות ובאמון, ושעדיף ללמד את הילדים לשמור על עצמם ולפנות להורים כשצריך.

5. באיזו עמדה אתם תומכים? כתבו נימוק אחד. 💭 טיעון ועמדה

☐ אני מסכים/ה עם הצד הראשון ☐ אני מסכים/ה עם הצד השני

אני תומך/ת בעמדה ש... כי...

💡 תזכורת: עמדה (מה אני חושב/ת) + נימוק (כי...) + דוגמה.

1. מילה חדשה שלמדתי:

2. משפט אחד על הטקסט:

איך הרגשתי בתרגול? ☐ 😀 ☐ 🙂 ☐ 😐 ☐ 😟

טקסט 5: חדשות בכיס

כיתה ח' · טקסט מידעי · גרסה מותאמת

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

📖 לפני הקריאה: כנראה שמעתם על אירוע חשוב לראשונה מסרטון קצר או מהודעה שהעביר חבר. האם כל מה שמתפרסם ברשת נכון? הטקסט שלפניכם משווה בין חדשות ברשתות החברתיות לבין עיתונות מקצועית. קראו, ושימו לב לכלים שהוא מציע.

טקסט מידעי

חדשות בכיס

פעם חיכו לעיתון של הבוקר. היום החדשות מגיעות לטלפון בכל דקה, לפעמים מאנשים שאין להם מושג מה קרה. איך יודעים למי להאמין?

א לפני כמה עשורים, רוב האנשים קיבלו את החדשות משלושה מקורות: העיתון, הרדיו והטלוויזיה. מאחורי כל אחד מהם עמדו עיתונאים ועורכים, שבדקו מידע לפני שפרסמו אותו. היום, רבים מבני הנוער מקבלים את החדשות בעיקר מהרשתות החברתיות: מסרטונים קצרים, מתמונות ומהודעות שחברים מעבירים זה לזה.

ב לרשתות יש יתרונות ברורים. הן מהירות: מידע על אירוע יכול להגיע תוך דקות, ולפעמים עוד לפני שעיתונאים הגיעו למקום. הן מאפשרות לשמוע קולות של אנשים רגילים, שלא תמיד מקבלים במה בעיתונות. והן נגישות – כל מה שצריך הוא טלפון.

ג אבל למהירות יש מחיר. ברשת, כל אחד יכול לפרסם, ואין עורך שבודק. שמועה יכולה להפוך ל"עובדה" רק כי אלפי אנשים שיתפו אותה. מחקרים מצאו שידיעות כוזבות מתפשטות לעיתים מהר יותר מידיעות נכונות, כי הן מפתיעות, מפחידות או מרגיזות – ורגשות חזקים גורמים לנו ללחוץ על "שתף".

ד עיתונות מקצועית פועלת לפי כללים. עיתונאי צריך לאמת מידע בשני מקורות לפחות, לתת לצד שמואשם הזדמנות להגיב, ולהפריד בין ידיעה לבין דעה. כשעיתון טועה, הוא אמור לפרסם תיקון. העיתונות אינה מושלמת – גם עיתונאים טועים, ולפעמים יש להם אינטרסים – אבל יש לה מנגנונים של בדיקה ואחריות.

ז העתיד, כנראה, אינו "רשתות או עיתונות", אלא שילוב. גם עיתונים מפרסמים היום ברשתות, וגם אנשים רגילים יכולים לדווח בצורה אחראית. האחריות עוברת גם אלינו: כל לחיצה על "שתף" היא החלטה קטנה של עורך. השאלה היא אם נהיה עורכים טובים.

בגרסה זו מופיעות פסקאות נבחרות מן הטקסט (האותיות שומרות על המספור המקורי).

חלק א' – מוצאים בטקסט

💡 קראו את השאלה פעמיים. סמנו את מילת השאלה. הקיפו את התשובה הנכונה.

🧺 **מילים שיעזרו לי:** עורך כוזבות לאמת אינטרס מנגנון בועה

1. מה מהבאים הוא יתרון של הרשתות לפי הטקסט? 🔍 איתור מידע

◯ א. יש בהן עורך שבודק

◯ ב. הן מהירות

◯ ג. כל מה שכתוב בהן נכון

2. למה ידיעות כוזבות מתפשטות מהר? 🔍 איתור מידע

◯ א. כי הן ארוכות

◯ ב. כי הן מעוררות רגשות חזקים

◯ ג. כי עיתונאים כותבים אותן

חלק ב' – חושבים ומבינים

3. השוו בין חדשות ברשתות לבין עיתונות מקצועית: ציינו הבדל אחד בדרך הבדיקה של המידע. 🧩 הבנה והסקה

ברשתות... ואילו בעיתונות... _____

_____

_____

4. מה רוצה הכותב לומר במשפט "כל לחיצה על 'שתף' היא החלטה קטנה של עורך"?

🧩 הבנה והסקה

הכותב רוצה לומר שכאשר אנחנו משתפים... _____

_____

_____

חלק ג' – מה דעתי?

יש הטוענים שבני נוער צריכים לקבל חדשות רק ממקורות עיתונאיים מוכרים, ולא מהרשתות, כדי לא להיחשף למידע כוזב. אחרים טוענים שאין טעם להתעלם מהרשתות, ושעדיף ללמוד לבדוק מידע בכל מקום.

5. באיזו עמדה אתם תומכים? כתבו נימוק אחד. 💭 טיעון ועמדה

☐ אני מסכים/ה עם הצד הראשון ☐ אני מסכים/ה עם הצד השני

אני תומך/ת בעמדה ש... כי...

💡 תזכורת: עמדה (מה אני חושב/ת) + נימוק (כי...) + דוגמה.

1. מילה חדשה שלמדתי:

2. משפט אחד על הטקסט:

איך הרגשתי בתרגול? ☐ 😀 ☐ 🙂 ☐ 😐 ☐ 😟